

COMISIA MIXTĂ DE ISTORIE ROMÂNNO-SLOVACĂ, CEA DE-A XIII-A ÎNTRUNIRE

EVA MÂRZA

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Așa cum prevede protocolul dintre Academia Română și Academia Slovacă de Științe, Comisia mixtă de istorie româno-slovacă s-a întrunit în cursul anului 2018. Lucrările s-au desfășurat între 15–18 octombrie și au fost găzduite de Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Conform uzanțelor, în cadrul întrunirii a XIII-a, s-a desfășurat simpozionul cu tema *Anul 1918, Anul speranței*.

Din partea slovacă, la întrunire au luat parte PhDr. Stanislav Mičev, PhD., președinte, PhDr. Marek Syrný, PhD., secretarul părții slovace, respectiv membrii Doc. PhDr. Miroslav Kmeť, PhD., Ph.Dr. Karol Hollý PhD., Mgr. Anton Hruboň, PhD., Doc. PhDr. Peter Mičko, PhD., Mgr. Michal Ďurčo. Partea română a avut-o ca președinte *ad interim* pe Prof. Dr. Eva Mârza, Conf. Dr. Radu Mârza, în calitate de secretar, respectiv membrii Prof. Dr. Marius Grec, Prof. Dr. Cornel Sigmirean, Conf. Dr. Valer Moga, Conf. Dr. Ioan Cârja, Dr. Pavel Huszárík, Lect. Dr. Sorin Arhire, Dr. Radu Tudorancea. Participanții provin din institute ale celor două academii și din universitățile cele mai importante din România și Slovacia.

La deschiderea lucrărilor simpozionului, partea română a anunțat decesul președintelui său Prof. Dr. Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române, pentru care s-a păstrat un moment de reculegere. Totodată s-a anunțat oficial că Academia Română a numit-o președinte *ad interim* a părții române pe Prof. Dr. Eva Mârza de la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Lucrările Comisiei au fost deschise de președinții celor două părți. Rectorul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Prof. Dr. Daniel Breaz le-a urat participanților bun venit. În continuare, cei prezenți au fost întâmpinați de către președintele părții române a Comisiei, Prof. Dr. Eva Mârza împreună cu președintele părții slovace, Dr. Stanislav Mičev. Președintele părții române a mulțumit părții slovace pentru publicarea volumului de studii bilingv româno-slovac de la reuniunea de la Kremnica din anul 2016, cu titlul *Mineritul în Slovacia și România în secolele XV-XVIII*, apărut la Banská Bystrica, în editura Muzeului Insurecției Naționale Slovace (Múzeum Slovenského Národného Povstania), 2018. Dr. Stanislav Mičev a mulțumit părții române pentru pregătirea celei de-a XIII-a întruniri, care se desfășoară în cadrul respectabil al Universității din Alba Iulia.

Programul științific al reuniunii a urmărit, prin contribuțiile prezentate, așa cum s-a stabilit la Kremnica, unul dintre fenomenele comune ale istoriei

slovice și a celei românești dinainte și de după destrămarea Imperiului Austro-Ungar în anul 1918. Anul 1918 rămâne un an semnificativ pentru minoritățile care au format Imperiul Austro-Ungar, între care românii din Transilvania și slovacii din vechiul regat al Ungariei. Contribuțiile prezentate în acest sens au ocupat locul central în cadrul simpozionului româno-slovac.

Istoricii din ambele țări au avut posibilitatea comparării problematicii și mecanismelor care au caracterizat evenimentele desfășurate în jurul anului 1918 în ambele țări, putând oferi reflectarea istoriografică a acestei tematici colegilor din cealaltă țară. Temele prezentate au fost analizate din punct de vedere științific, obiectiv și pe baza celor mai recente metode și cercetări istoriografice din ambele părți. Pe baza rezultatelor cercetării din ultima perioadă, ca și printr-o abordare duală, au fost analizate și prezentate teme importante referitoare la diferite aspecte care au precedat sau au fost contemporane cu evenimentele din anul 1918.

Reprezentanții ambelor istoriografii au analizat importante teme referitoare la probleme legate de *Construcția națiunii la românii din Austro-Ungaria* (Cornel Sigmirean) și, în pandant, *Percepția nașterii Cehoslovaciei* (Stanislav Mičev). Istoricii români au prezentat *Marea Adunare Națională de la Alba Iulia 1 Decembrie 1918* (Valer Moga), în completare cu *Rolul Aradului în realizarea Marii Uniri* (Marius Grec). S-a adus în discuție *Contribuția și rolul slovacilor de la Nădlac la unificarea României* (Pavel Huszárík) și, în completare, tema *Slovacii de la Nădlac după evenimentele istorice din anul 1918* (Karol Hollý); *Problemele instaurării puterii cehoslovace în Slovacia după desființarea Austro-Ungariei* (Marek Syrný); *Dunărea - poarta de acces pentru comerțul cehoslovaco-român în perioada 1918-1929* (Miroslav Sabol, Peter Mičko); *Proiectul constituirii Legiunii Române din Italia și atitudinea guvernului de la Roma față de achizițiile teritoriale ale României din anul 1918* (Sorin Arhire); *Românii ardeleni în Marele Război. De la loialitate dinastică la identitate națională* (Ioan Cârja). Dezvoltarea economică Cehoslovaciei și României a fost prezentată prin comunicările *Concepte economice și politice ale Europei Centrale și de Sud-Est după 1918 și Slovacia* (Ľudovít Hallon, Anton Hruboň) și *Dezvoltarea rețelei rutiere în Cehoslovacia în perioada 1918-1938 în relație cu România* (Michal Ďurčo). O contribuție în domeniul predării istoriei din Slovacia a fost prezentată de Miroslav Kmeť: *Evenimentele din anii 1918-1919 în predarea istoriei*. S-au atins și aspectele sociale ale vremii: *Acțiuni umanitare în România Primului Război Mondial. De la implicarea Crucii Roșii la activitatea misiunilor străine* (Radu Tudorancea).

Discuțiile care au avut loc pe marginea comunicărilor reprezintă un aport important la cunoașterea temelor puse în discuție și au dovedit, ca de fiecare dată, utilitatea organizării unor asemenea simpozioane cu participare bilaterală. Publicarea lucrărilor prezentate în ședințele Comisiei mixte reprezintă o

contribuție importantă și de durată pentru relațiile contemporane dintre Slovacia și România. Totodată, se subliniază și contribuția socială mai largă a Comisiei mixte a istoricilor din România și Slovacia, care oferă o dimensiune istorică relațiilor diplomatico-economice ale țărilor noastre, întărind legăturile prietenești tradiționale.

La ședința internă a Comisiei s-a evaluat realizarea obiectivelor protocolului anterior și s-au stabilit noile direcții în vederea organizării întrunirii viitoare. Președintele secției slovace a anunțat schimbarea secretarului Comisiei, care a fost Marek Syrný de la Muzeul S.N.P. din Banská Bystrica, prin numirea lui Karol Hollý de la Academia Slovacă de Științe. Membrii Comisiei au constatat îndeplinirea obiectivelor propuse la întrunirea precedentă de la Kremnica din anul 2016. Partea română a propus traducerea și editarea volumului cu contribuțiile susținute la Alba Iulia. La finele reuniunii s-a stabilit tema celei de-a XIV-a întruniri: *Cultura și arta în Slovacia și România*, aceasta urmând să se desfășoare între 8-11 octombrie 2020, în Slovacia, la Špania Dolina. După ce președinții celor două părți au prezentat cuvântările de încheiere ale simpozionului și a celei de-a XIII-a întruniri a Comisiei mixte de istorie româno-slovacă, s-a căzut de acord asupra conținutului protocolului. La final, membrii Comisiei au participat la o excursie documentară la monumentele orașului Alba Iulia.

